

INFORME DEL CONSELL COMARCAL DE L'ALT URGELL 2021

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

ÍNDIX

I. CONSIDERACIONS GENERALS	3
II. ASPECTES MÉS DESTACATS DE L'INFORME ANUAL 2021 DEL SÍNDIC DE GREUGES DE CATALUNYA.....	3
III. LES ACTUACIONS DEL SÍNDIC PEL QUE FA AL CONSELL GENERAL DE L'ALT URGELL EN DADES	5
3.1. Queixes i actuacions d'ofici iniciades amb el Consell Comarcal de l'Alt Urgell durant el 2021.....	5
3.2. Queixes i consultes iniciades durant el 2021 en què la persona interessada resideix a l'Alt Urgell	8
IV. COMPLIMENT DE LA NORMATIVA EN MATÈRIA DE TRANSPARÈNCIA.....	13
V. PACTE CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR A CATALUNYA.....	15

I. CONSIDERACIONS GENERALS

L'informe anual de visió singular de supervisió té com a objectiu analitzar el tipus de queixes rebudes i tramitades durant l'any 2021 amb relació al Consell Comarcal de l'Alt Urgell, i també els motius pels quals les persones d'aquesta comarca han presentat queixes i consultes.

Igual que en anys anteriors, l'informe recull una sèrie de dades estadístiques sobre la tipologia de les queixes i consultes presentades, o tramitades amb el Consell Comarcal, en funció de diversos criteris. Així mateix, es poden consultar els resums de les resolucions del Síndic, en funció de si han estat complertes, acceptades o no acceptades pel Consell Comarcal al llarg de 2021.

A banda dels apartats estadístics relacionats amb el Consell Comarcal, l'informe també fa referència a les principals actuacions del Síndic durant el 2021, a l'avaluació del compliment de la Llei de transparència i als treballs relatius al Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, de març de 2019, promogut pel Departament d'Educació i el Síndic de Greuges.

Finalment, cal afegir que, fruit de l'impuls de les videoconferències com a conseqüència de les mesures per contenir la pandèmia, el Servei d'Atenció a les Persones Itinerant ha dut a terme un format híbrid de visites, presencials i/o telemàtiques, segons la situació sanitària de cada moment i segons la tria de cada persona, per facilitar la proximitat de la institució a la comarca.

II. ASPECTES MÉS DESTACATS DE L'INFORME ANUAL 2021 DEL SÍNDIC DE GREUGES DE CATALUNYA

El 2021 s'ha tornat a superar el rècord de queixes presentades a la institució, prop de 12.000, i se n'han tramitat més de 18.000. També hi ha hagut més de 12.700 consultes i un elevat nombre d'actuacions d'ofici (264). En total, s'han iniciat al voltant de 25.000 expedients, un 14% més que l'any anterior, que ja va ser extraordinari.

A banda d'aquest informe, durant el 2021, d'acord amb la normativa aplicable a la institució, també s'han presentat l'*Informe anual sobre els drets de l'infant 2021*, l'*Informe anual del Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura 2021* i l'*Informe anual de transparència 2020*. A més, també s'han lliurat cinc informes monogràfics, entre els quals destaquen *La concessió de l'indult parcial a les persones condemnades per la Sentència 459/2019 del Tribunal Suprem*, *L'educació inclusiva a Catalunya* o diversos informes en matèria de segregació escolar.

PROTECCIÓ DELS DRETS SOCIALS

Un cop més, les actuacions vinculades a les polítiques socials són les que tenen més protagonisme a la institució del Síndic, amb més del 40% de noves queixes i prop del 60% de noves actuacions d'ofici. Quant al dret a la salut, el major impacte de la Covid rau en les afectacions que ha tingut en l'atenció primària i en les llistes d'espera. En aquest àmbit, el Síndic considera que l'abordatge de la situació de l'atenció primària no permet més demora i demana desplegar amb determinació i fermesa el Pla d'enfortiment i transformació de l'atenció primària i comunitària que s'ha endegat. El Síndic també veu imprescindible reclamar a l'Estat l'execució pressupostària dels 9.000 milions d'euros de l'anomenat *fons Covid*, en la part que pertoca a Catalunya.

Pel que fa a la pobresa, el Síndic denuncia que la pandèmia ha fet augmentar la taxa de pobresa a Catalunya i reivindica que és necessari avançar en la redefinició de les prestacions existents i en la configuració d'un nou sistema de protecció més ajustat a les necessitats de persones més vulnerables. També ha denunciat que amb la pandèmia s'han incrementat les dificultats en l'accés i en el manteniment de l'habitatge habitual, la qual cosa fa més evident la insuficiència del parc d'habitatge social existent, i el nombre de persones en situació de pobresa energètica.

En educació, el Síndic ha volgut destacar que el Pacte contra la segregació escolar s'està desplegant de manera més lenta del que estava previst i demana que s'abordi de manera decidida i sense dilació la fase de la implementació de les actuacions previstes, particularment dels instruments previstos en el nou decret d'admissió d'alumnat.

DRETS DE LES DONES

I, en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva, s'ha constatat que no totes les dones de Catalunya, com ara les de les regions sanitàries de Lleida i l'Alt Pirineu i l'Aran, poden accedir a la interrupció voluntària de l'embaràs al seu territori. En aquest cas, el Síndic ha demanat implementar sense més retard el dret a la interrupció voluntària de l'embaràs en aquestes regions sanitàries.

En l'àmbit tributari també s'han detectat discriminacions en el cas del tractament fiscal de les quantitats percebudes en relació amb la cura d'infants afectats per càncer o una altra malaltia greu. De l'anàlisi dels casos estudiats, el Síndic ha pogut constatar que per a les funcionàries públiques la reducció de la jornada associada a aquest permís es quantifica com a renda del treball i és objecte de tributació, mentre que el personal no funcionari ho percep com una prestació econòmica i no està subjecte a l'impost de la renda de les persones físiques. En aquest sentit, el Síndic ha demanat al Defensor del Poble que proposi les modificacions legislatives pertinents per garantir l'equitat i la justícia tributària.

DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

L'atenció adequada a les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat per raó de dependència o de discapacitat constitueix una part essencial de les polítiques socials i ha de ser una prioritat en una societat avançada que tingui com a objectiu el ple gaudi dels drets de ciutadania de totes les persones que en formen part. En aquest context, el Síndic veu imprescindible modificar els circuits i simplificar els procediments de reconeixement de la situació de dependència i del dret d'accés als serveis i les prestacions econòmiques vinculades, incrementar la dotació de places residencials per a persones amb discapacitat intel·lectual i intensificar les actuacions de les administracions per eliminar les barreres arquitectòniques. També sol·licita una actuació més decidida dels poders públics per facilitar l'accés a les oportunitats laborals d'aquest col·lectiu.

MEDI AMBIENT

En aquest apartat el Síndic ha destacat els centenars de queixes rebudes pel desacord amb la configuració de l'impost sobre les emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica, pel sistema de recollida selectiva implantat en diversos municipis o pel rebuig al model establert en el Decret de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables. El Síndic ha recomanat millores a l'Administració tant pel que fa a la configuració de l'impost del CO₂ (com, per exemple, no taxar vehicles que estan donats de baixa), el reajustament de la gestió de residus (adaptant-la a les necessitats de cada barri o municipi) i la necessitat d'elaborar un pla territorial sectorial

d'implantació d'energies renovables i de prioritzar la implantació en sòls degradats o ja alterats.

DRETS CIVILS I POLÍTICS

Arran de l'informe *S'haurien de jutjar els polítics per declaracions emeses en exercici del seu càrrec?*, aprovat per l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, que planteja, entre d'altres, el necessari tractament polític –no penal– del conflicte, la modificació de delictes com el de sedició, rebel·lió i malversació, la concessió d'indults i el diàleg entre les parts, el Síndic va demanar al Parlament la creació d'una comissió o grup de treball per fer el seguiment i avaluar el nivell de compliment de les mesures que s'hi recullen, la qual encara roman pendent.

DRETS LINGÜÍSTICS

L'establiment d'una quota del 25% de les classes en castellà amb caràcter generalitzat en el conjunt del sistema educatiu interfereix en el marc jurídic vigent i obvia que, d'acord amb les dades disponibles fins ara, el castellà ja és en realitat llengua vehicular en el nostre sistema educatiu. El Síndic alerta que no implementar el model d'immersió lingüística pot comportar un risc de segregació social i lingüística, i afectar negativament la competència en llengua catalana dels infants de famílies no catalanoparlants que no tenen ocasió de parlar-la ni de desenvolupar-la en el seu entorn més proper.

III. LES ACTUACIONS DEL SÍNDIC PEL QUE FA AL CONSELL COMARCAL DE L'ALT URGELL EN DADES

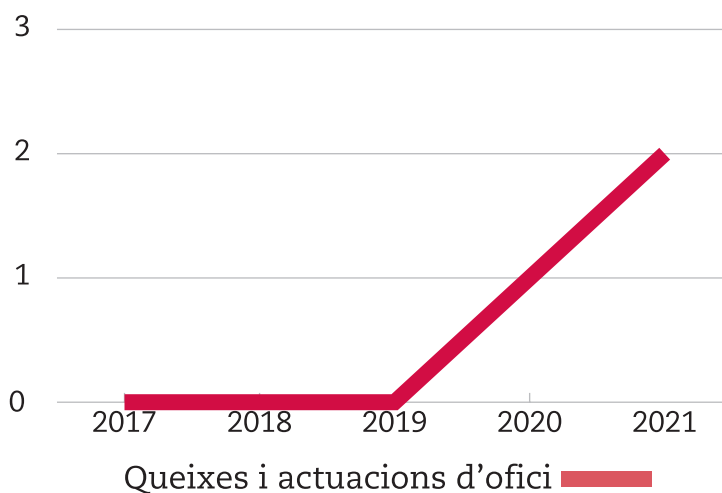
3.1. QUEIXES I ACTUACIONS D'OFICI INICIADAES AMB EL CONSELL COMARCAL DE L'ALT URGELL DURANT EL 2021

Seguint la dinàmica dels anys anteriors, el Consell Comarcal de l'Alt Urgell ha estat l'administració afectada en un total de dues queixes.

Les queixes s'han centrat en l'àmbit d'administració pública i tributs, concretament en temes relacionats amb la funció pública i els processos selectius i en l'àmbit de cultura i llengua, i l'estat de conservació del bé cultural d'interès local Rocaviva.

1. Evolució de les queixes i actuacions d'ofici iniciades amb el Consell Comarcal de l'Alt Urgell

	2017		2018		2019		2020		2021	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Polítiques socials	-	0,0	-	0,0	1	100,0	1	100,0	0	0,0
Discriminació	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Educació i recerca	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1	100,0	-	0,0
Infància i adolescència	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Salut	-	0,0	-	0,0	1	100,0	-	0,0	-	0,0
Serveis socials	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Treball i pensions	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Administració pública i tributs	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1	50,0
Administració pública i drets	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1	50,0
Tributs	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Polítiques territorials	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	0	0,0
Habitatge	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Medi ambient	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Urbanisme i mobilitat	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Consum	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Seguretat ciutadana i justícia	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Cultura i llengua	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1	50,0
Total	0	100,0	0	100,0	1	100,0	1	100,0	2	100,0

En relació amb els terminis de tramitació, els temps compleixen el que s'indica en el conveni de col·laboració.

2. Temps en dies emprat pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell, el Síndic i la persona interessada a donar resposta als tràmits requerits durant el 2021

	2021
Consell Comarcal de la Cerdanya	3,0
Síndic	66,0
Persona interessada	24,0

En relació amb l'estat de tramitació de les queixes, durant l'any 2021 s'ha finalitzat una actuació (50%).

Convé destacar que en aquesta actuació finalitzada no s'ha detectat cap irregularitat en l'actuació administrativa.

3. Estat de les queixes en finalitzar l'any

	N	%
Queixes en tramitació	1	50,0
Queixes finalitzades	1	50,0
Total	2	100,0

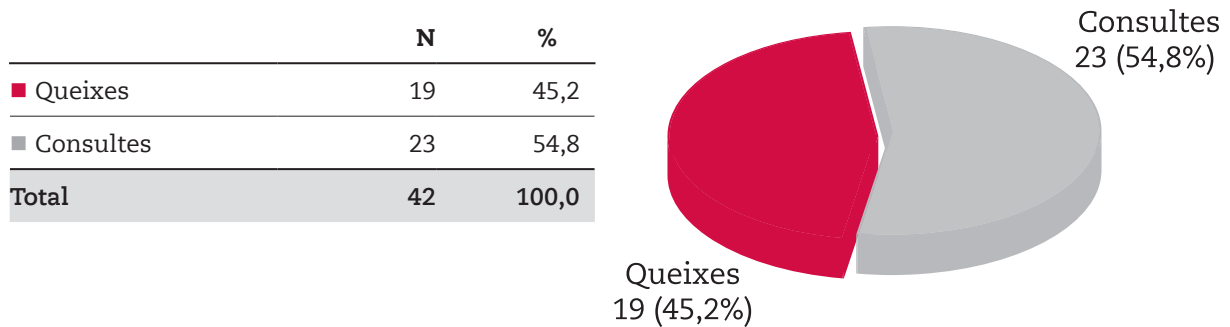
4. Queixes i actuacions d'ofici finalitzades

	N	%
Irregularitat de l'Administració	-	0,0
Es resol el problema	-	0,0
Resolucions acceptades	-	0,0
Resolucions parcialment acceptades	-	0,0
Resolucions no acceptades	-	0,0
No-irregularitat de l'Administració	1	100,0
La persona interessada desisteix	-	0,0
Queixes no admeses a tràmit	-	0,0
Total	1	100,0

3.2. QUEIXES I CONSULTES INICIADES DURANT EL 2021 EN QUÈ LA PERSONA INTERESSADA RESIDEIX A L'ALT URGELL

Aquest any 2021 hi ha hagut un increment molt significatiu de les queixes i consultes. En aquest cas, l'increment es produeix tant pel nombre de consultes com que queixes, concretament el doble.

5. Queixes i consultes iniciades per residents de la comarca

La majoria de queixes i consultes de residents a l'Alt Urgell se circumscriuen en l'àmbit de polítiques socials, com ara serveis socials (disconformitat amb l'ingrés mínim vital, valoració del grau de discapacitat i retard en la tramitació de la renda garantida), salut (disconformitat amb l'atenció mèdica rebuda, desacord amb l'estratègia de vacunació), educació i recerca (desacord amb l'aprovació del Decret llei 20/2021 sobre mesures extraordinàries de caràcter social en centres educatius i en l'àmbit de l'educació en el lleure i de les activitats extraescolars per fer front a les conseqüències de la Covid) i treball i pensions (disconformitat amb una resolució de l'INSS, denegatòria d'una prestació per incapacitat permanent).

En segon terme, hi ha els àmbits de queixes i consultes següents: administració pública i tributs (temes de funció pública, mancances detectades en el portal de la transparència, disconformitat en relació amb la facturació del cànon de l'aigua i incidències derivades de ser membre de la mesa electoral en temps de pandèmia), polítiques territorials (abocament de runa i moviment de terres que haurien afectat el curs del riu Segre, desacord amb el nou PAU 5 Pla de Sant Tirs a Ribera d'Urgellet) i consum (avaria elèctrica, manca de cobertura telefònica i elèctrica i facturació de l'aigua).

6. Queixes i consultes iniciades per matèries

	Queixes		Consultes		Total	
	N	%	N	%	N	%
Polítiques socials	9	47,4%	7	30,4%	16	38,1%
Discriminació	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Educació i recerca	2	10,5%	1	4,3%	3	7,1%
Infància i adolescència	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Salut	4	21,1%	2	8,7%	6	14,3%
Serveis socials	2	10,5%	4	17,4%	6	14,3%
Treball i pensions	1	5,3%	-	0,0%	1	2,4%
Administració pública i tributs	6	31,6%	5	21,7%	11	26,2%
Administració pública i drets	5	26,3%	4	17,4%	9	21,4%
Tributs	1	5,3%	1	4,3%	2	4,8%
Polítiques territorials	3	15,8%	3	13,0%	6	14,3%
Habitatge	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Medi ambient	1	5,3%	-	0,0%	1	2,4%
Urbanisme i mobilitat	2	10,5%	3	13,0%	5	11,9%
Consum	-	0,0%	5	21,7%	5	11,9%
Seguretat ciutadana i justícia	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Cultura i llengua	1	5,3%	1	4,3%	2	4,8%
Altres	-	0,0%	2	8,7%	2	4,8%
Total	19	100,0%	23	100,0%	42	100,0%

7. Evolució de les queixes i consultes iniciades durant els darrers cinc anys

	Queixes	Consultes	Total
2017	13	13	26
2018	11	7	18
2019	20	19	39
2020	8	12	20
2021	19	23	42

Les dades per gènere i matèria mostren que hi ha hagut més queixes i consultes presentades per homes que per dones.

Concretament, els homes han presentat més queixes i consultes en l'àmbit de polítiques territorials (urbanisme i mobilitat, habitatge i medi ambient), consum (facturació de subministraments, incidències del transport públic) i cultura i llengua.

Les dones, per contra, han presentat més queixes i consultes en l'àmbit d'administració pública i tributs (sancions, pagament de tributs, etc.)

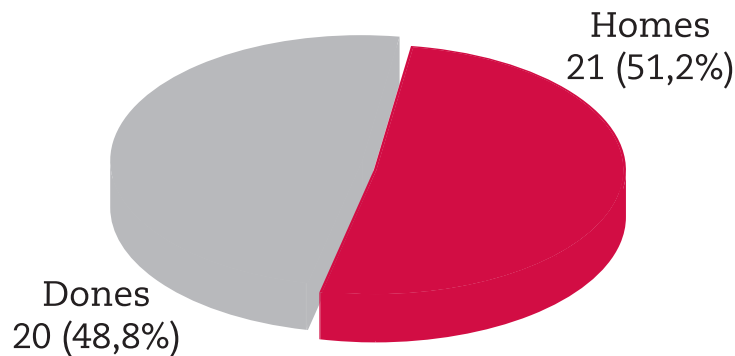
Finalment, pel que fa a l'àmbit de polítiques socials (cura de persones dependents o infants) homes i dones han presentat el mateix nombre de queixes i consultes.

8. Queixes i consultes procedents de l'Alt Urgell per tipus de persona

	Queixes		Consultes		Total	
	N	%	N	%	N	%
Persona física	19	100,0	22	95,7	41	97,6
Dona	6	31,6	14	60,9	20	48,8
Home	13	68,4	8	34,8	21	51,2
Persona jurídica	-	0,0	1	4,3	1	2,4
Total	19	100,0	23	100,0	42	100,0

9. Queixes i consultes procedents de l'Alt Urgell per gènere i matèria

	Dones		Homes		Total	
	N	%	N	%	N	%
Polítiques socials	8	40,0%	8	38,1%	16	100,0%
Discriminació	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Educació i recerca	2	10,0%	1	4,8%	3	7,3%
Infància i adolescència	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Salut	1	5,0%	5	23,8%	6	14,6%
Serveis socials	4	20,0%	2	9,5%	6	14,6%
Treball i pensions	1	5,0%	0	0,0%	1	2,4%
Administració pública i tributs	7	35,0%	4	19,0%	11	100,0%
Administració pública i drets	6	30,0%	3	14,3%	9	22,0%
Tributs	1	5,0%	1	4,8%	2	4,9%
Polítiques territorials	2	10,0%	4	19,0%	6	100,0%
Habitatge	-	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
Medi ambient	0	0,0%	1	4,8%	1	2,4%
Urbanisme i mobilitat	2	10,0%	3	14,3%	5	12,2%
Consum	1	5,0%	3	14,3%	4	100,0%
Seguretat ciutadana i justícia	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Cultura i llengua	0	0,0%	2	9,5%	2	100,0%
Altres	2	10,0%	0	0,0%	2	100,0%
Total	20	100,0%	21	100,0%	41	100,0%

10. Nombre de persones afectades en les queixes i les consultes iniciades durant el període 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Nombre de persones afectades en les queixes	37	21	28	22	27
Nombre de persones afectades en les consultes	13	7	19	12	23
Total	50	28	47	34	50

Les administracions amb les quals s'han tramitat les queixes i consultes procedents del Consell Comarcal de l'Alt Urgell són fonamentalment l'Administració local (ajuntaments d'Arsèguel i de Montferrer i Castellbò, i consells comarcals de l'Alt Urgell i de la Cerdanya).

D'altra banda, també es troben afectades de manera similar l'Administració autonòmica –i, en concret, els departaments d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i el de Cultura– i el Parlament de Catalunya.

11. Administracions amb les quals s'han tramitat les queixes procedents de l'Alt Urgell

	Queixes	%
Administració autonòmica	3	30,0%
Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	2	20,0%
Departament de Cultura	1	10,0%
Administració local	5	50,0%
Ajuntament d'Arsèguel	2	20,0%
Ajuntament de Montferrer i Castellbò	1	10,0%
Consell Comarcal de l'Alt Urgell	1	10,0%
Consell Comarcal de la Cerdanya	1	10,0%
Poder legislatiu estatal, autonòmic i europeu	2	20,0%
Parlament de Catalunya	2	20,0%
Total	10	100,0%

12. Evolució de les queixes i consultes procedents de la Cerdanya en els desplaçaments al municipi

	Queixes	Consultes	Total
2021	10	5	15

Pel que fa als desplaçaments al territori, i per adaptar-se a les mesures per a la contenció de la Covid-19, el Servei d'Atenció a les Persones Itinerant ha desenvolupat la seva tasca tant mitjançant desplaçaments presencials com mitjançant videotrucades.

El Síndic de Greuges va rebre un total de 15 visites i trucades en el seu desplaçament a l'Alt Urgell del 14 de setembre de 2021. Les persones ateses per l'equip del Síndic presencialment al CETAP de la Seu i a l'Ajuntament de Peramola i per trucada o videotrucada van presentar 10 queixes i van fer 5 consultes. Les problemàtiques plantejades van ser, entre d'altres, temes relacionats amb consum (electricitat, telefonia), sanitat, funció pública, serveis socials, medi ambient, infància, etc.

IV. COMPLIMENT DE LA NORMATIVA EN MATÈRIA DE TRANSPARÈNCIA

El Síndic de Greuges té l'encàrrec d'avaluar l'aplicació de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i presenta cada any un informe al Parlament de Catalunya en què assenyala les mancances detectades i, sobretot, proposa mesures per millorar-ne l'aplicació.

Dins d'aquest informe, l'exercici del dret d'accés a la informació pública rep una atenció especial, i una part rellevant de l'avaluació d'aquest dret es fa mitjançant el test del sol·licitant ocult, que consisteix, en síntesi, a formular una sol·licitud d'accés a informació a diferents administracions i comprovar si es resol i es tramita d'acord amb la norma.

Enguany, en el marc de la funció d'avaluació encomanada al Síndic, i donant continuïtat a la metodologia del test del sol·licitant ocult ja emprada en edicions anteriors, s'ha posat en marxa una prova pilot de presentació de resultats d'avaluació individualitzada, a partir dels resultats del test. El juliol de 2021 es va presentar la guia metodològica de valoració del test del sol·licitant ocult per a aquesta prova pilot, que es pot consultar en el web del Síndic. La metodologia que es proposa per a l'avaluació del compliment de les obligacions legals en matèria d'accés a informació vol promoure la millora contínua. En aquest sentit, es proposa la revisió del model i de les ponderacions anualment, per assolir nous objectius en la matèria i encaminar el conjunt d'administracions públiques a l'assoliment d'uns objectius comuns per garantir el dret de la ciutadania a una bona administració.

De les 731 administracions o ens a qui s'ha fet arribar el test del sol·licitant ocult, s'han

inclòs en la prova pilot 188 subjectes, agrupats en les categories d'ajuntaments de més de 20.000 habitants i de més de 50.000 habitants, ens supramunicipals i dependents de l'àmbit local, Administració autonòmica i ens dependents, universitats i institucions de control i supervisió a les quals fa referència l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Els ens que formen part de la prova pilot, com és el cas del Consell Comarcal de l'Alt Urgell, han pogut revisar les dimensions que s'analitzen amb els resultats del test del sol·licitant ocult i han rebut, en la darrera fase del projecte, un informe final individualitzat amb les dades quantitatives, els resultats del treball de camp, el model d'oportunitats, fortaleeses, amenaces i febleses, les recomanacions en els diferents àmbits i les observacions que s'han fet durant el treball de camp.

A partir de l'experiència adquirida durant aquest procés i de la col·laboració amb els ens afectats, es valorarà introduir canvis en el model per aplicar-lo l'any següent i mantenir l'objectiu de contribuir a millorar la resposta de les administracions a aquest dret de la ciutadania.

En el cas del Consell Comarcal de l'Alt Urgell l'anàlisi dels punts forts i els aspectes que es poden millorar mostra un balanç final positiu.

Concretament, respecte als diferents àmbits, cal destacar que:

- **En l'àmbit de l'accessibilitat**, la sol·licitud es pot presentar per via electrònica, hi ha un formulari de sol·licitud d'accés a la informació pública específic i s'hi accedeix en menys de quatre clics, també es pot presentar de manera presencial, la identificació compleix mesures de seguretat baixa d'acord amb l'esquema nacional de seguretat i el formulari de sol·licitud accepta sistemes d'identificació electrònica. També són fortaleeses el fet que hi hagi un enllaç directe a la sol·licitud d'accés a la informació pública des del portal de transparència, la seu electrònica o el lloc web propi i que no sigui obligatori afegir el motiu de la sol·licitud.
- **En l'àmbit de la comprensió**, s'ofereix informació i assessorament a través del portal o de la seu electrònica, i la informació del tràmit és entenedora. Caldria implementar millores respecte a la informació i la resolució lliurada perquè el llenguatge utilitzat sigui entenedor i planer.
- **En l'àmbit de l'eficàcia**, destaca com a punt fort que la notificació de recepció contingui el dia de la recepció. Malgrat això, hi ha aspectes que es poden millorar, com el fet que la notificació de recepció ha d'incloure l'òrgan responsable de resoldre, la data màxima per resoldre, el sentit del silenci administratiu, la persona responsable de tramitar-la i els recursos pertinents. En la mateixa línia, l'Administració ha de lliurar la informació en el termini establert per la normativa i la resolució de la informació sol·licitada s'ha d'ajustar a la llei.
- **En l'àmbit de la reutilització i la interoperabilitat**, certament el formulari de sol·licitud d'accés a la informació pública inclou l'opció d'indicar la forma o el format en què es vol rebre la informació. Cal millorar, però, en el fet que aquesta informació s'ha de lliurar en el format definit per la persona interessada, que aquest sigui obert i reutilitzable i que inclogui la informació sobre les condicions de reutilització de la informació publicada.
- Finalment, l'àmbit en què cal implementar més millores és el garantista, atès que és recomanable la utilització d'un model de resolució formal o una comunicació formal, d'acord amb el que estableix la normativa, cal la identificació i la signatura de l'òrgan que resol i la resolució sempre ha de contenir el peu de recurs amb tot el contingut preceptiu.

Adicionalment, s'ha detectat com a fortalesa el fet que la informació del tràmit sigui exhaustiva i completa. Així i tot, es recomanable informar les persones interessades, en la resolució o en el lliurament de la informació, que tenen dret a demanar un certificat de reutilització de la informació pública.

V. PACTE CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR A CATALUNYA

El març de 2019, el Departament d'Educació i el Síndic van subscriure el Pacte contra la segregació escolar, conjuntament amb la majoria de municipis de més de 10.000 habitants i dels membres de la comunitat educativa (entitats municipalistes, patronals dels centres concertats, sindicats, federacions d'associacions de famílies d'alumnat i entitats de referència en l'àmbit de l'educació).

En el marc de la reunió de seguiment del pacte del 29 d'octubre de 2020, es va acordar promoure l'adhesió dels ajuntaments de municipis de menys de 10.000 habitants. Durant l'any 2021, 60 nous municipis de menys de 10.000 habitants s'hi han adherit.

Aquest pacte conté 30 actuacions i més de 180 mesures específiques, que actualment estan en procés de desplegament, i s'hauria d'acabar de desplegar en els propers dos o tres anys.

Arribats a l'equador del període previst per al desplegament, el Síndic valora que el Pacte s'està complint, però també que ho està fent de manera més lenta del que s'havia planificat inicialment. La pandèmia sobrevinguda i el canvi de legislatura, que ha suposat un canvi en l'equip que dirigeix el Departament d'Educació, han estat factors que han alentit el desplegament de mesures.

De les trenta actuacions previstes, n'hi ha quatre que ja s'han acomplert i vint-i-dues que estan en procés d'acompliment. Les mesures implementades més significatives han estat:

- L'aprovació del Decret 11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya.
- L'elaboració de l'informe *Estimació del cost de la plaça escolar a Catalunya*.
- L'aplicació de les limitacions a la difusió de dades sensibles (resultats dels centres, dades de composició social dels centres, etc.): la modificació de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, a partir de la Llei 5/2020, de 29 d'abril, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic, i l'aprovació del Decret 8/2021, de 9 de febrer, sobre la transparència i el dret d'accés a la informació pública (art. 69.5).
- La creació de la unitat interna de seguiment del Pacte per part del Departament d'Educació.
- La preinscripció telemàtica (oficina electrònica de preinscripció).
- El Pla de millora de les oportunitats educatives (PMOE), que millora els recursos disponibles als centres amb elevada complexitat.

Tot i així, estan pendents d'implementació les mesures següents:

- Desplegament dels principals instruments previstos en el nou decret d'admissió d'alumnat i aprovació de protocol d'ús de la reserva de places: proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques per centre, allargament de la reserva de places fins a inici de curs, etc.

- Millora de la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques: automatització de la detecció a partir de la incorporació d'un criteri de renda (objectiu: passar d'un 5% a un 25% d'alumnat amb necessitats educatives específiques).
- Aprovació de la convocatòria d'ajuts per a l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives específiques per a centres públics i concertats.
- Instruccions als centres públics i concertats sobre el pagament de quotes.
- Pactes locals de lluita contra la segregació escolar.

Fins ara, els principals esforços s'han adreçat a generar les condicions adequades per al desplegament efectiu del Pacte. La construcció de consensos entre els diferents actors signataris sobre les mesures a desenvolupar, la creació del coneixement tècnic necessari per a la concreció de les mesures previstes (amb l'elaboració de cinc informes extraordinaris que desenvolupen diferents àmbits del Pacte), l'aprovació del marc normatiu necessari per mitjà del nou decret d'admissió d'alumnat o la creació de les estructures departamentals per al desplegament de les mesures van en aquesta direcció.

A partir d'aquest punt, i un cop generades les condicions necessàries, el Síndic alerta sobre la necessitat d'abordar de manera decidida i sense dilació la fase d'implementació de les actuacions previstes, i particularment de desplegament dels instruments previstos en el nou Decret d'admissió d'alumnat per combatre la segregació escolar. La intensitat amb què es desenvolupi aquesta fase condicionarà la capacitat d'aconseguir canvis estructurals reals.

Davant d'aquest escenari, el Síndic recorda que no és possible combatre la segregació de manera efectiva amb mesures poc decidides. La manca d'una millora estructural en la correcció dels nivells de segregació escolar del sistema educatiu s'explica no només pel caràcter focalitzat de moltes de les mesures adoptades fins ara, sinó, en part també, per la poca intensitat de les polítiques de lluita contra la segregació escolar implementades, especialment a escala local.

El Síndic recorda que no és condició suficient tenir un nou marc normatiu favorable per reduir la segregació escolar perquè a escala local hi ha maneres de desactivar els instruments previstos. El Síndic ha denunciat en nombroses ocasions que en determinats territoris s'ha infrutilitzat la reserva de places per combatre la segregació, tot i que la normativa preveia aquest instrument, o que no s'ha fet un ús efectiu de la zonificació escolar o de les adscripcions, per exemple, tot i que el decret anterior de 2007 ja ho preveia.

En aquest sentit, convé recordar que l'aprovació del nou Decret 11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya, estableix un escenari en què els ajuntaments participen de manera activa i efectiva en la planificació educativa, d'acord amb el desenvolupament del principi de corresponsabilitat dels ajuntaments en la programació de l'oferta educativa i en la reducció de la segregació escolar als seus municipis. Aquest principi es tradueix en la configuració d'una arquitectura institucional en el territori per a la planificació educativa i per a la gestió del procés d'admissió d'alumnat que compta amb la participació més intensa de les administracions locals.

L'anterior Decret 75/2007 ja preveia l'escolta dels ajuntaments en la programació de l'oferta, o que aquests poguessin formular propostes en els models de zonificació escolar, a més de participar en les comissions de garanties d'admissió i de desenvolupar actuacions d'informació i de gestió de les sol·licituds d'admissió, preferentment per mitjà de les oficines municipals d'escolarització.

La nova normativa, però, estableix la creació de les taules locals de planificació educativa, integrades pel Departament d'Educació i els ajuntaments, amb àmplies funcions en aspectes com ara la programació anual de l'oferta educativa, l'ampliació, reducció, creació, supressió o fusió de centres de titularitat pública, la delimitació de les zones educatives i de les adscripcions entre centres o l'adopció de les mesures específiques establertes en el Decret per a la reducció de la segregació escolar al municipi, com ara la creació de les unitats de detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques, la determinació de la reserva de places, l'establiment de la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques o la limitació de les ràtios d'alumnes/grup a partir de l'inici de curs, entre d'altres.

A més, amb el nou decret, s'enforteixen altres òrgans de participació per a la lluita contra la segregació escolar, particularment les comissions de garanties d'admissió i les oficines municipals d'escolarització que tenen la implicació directa dels ajuntaments, ja previstos en el Decret 75/2007.

Durant l'any 2021, el Síndic ha elaborat tres informes en el marc del Pacte contra la segregació escolar. Un d'aquests, presentat el març de 2021, l'*Informe sobre el paper dels ajuntaments en la lluita contra la segregació escolar*, aporta pautes als ajuntaments per millorar la seva participació en la lluita contra la segregació escolar. A més, es va presentar l'*Informe de detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques i ús de la reserva de places. Proposta de desplegament del Decret 11/2021*, el maig de 2021, i l'*Informe sobre l'educació inclusiva a Catalunya*, el setembre de 2021.

Finalment, el Síndic també recorda que cal desplegar en la mesura de les disponibilitats pressupostàries la millora del finançament dels centres públics i concertats prevista en l'estudi del cost de la plaça escolar. Sense abordar el repte del finançament dels centres serà difícil aconseguir canvis estructurals.

Fins ara, tot i que s'havia intentat en nombroses ocasions, no s'havia aconseguit elaborar un estudi del cost de la plaça escolar per les diferents visions existents en l'àmbit educatiu, amb interessos de vegades contraposats entre els diferents actors. La mateixa memòria econòmica del Decret, que es va elaborar a partir d'aquest estudi, és un molt bon punt de partida.

Amb tot, el Síndic també recorda que l'objectiu del Pacte no és la millora del finançament dels centres públics i concertats, sinó combatre la segregació per mitjà de diferents instruments, entre els quals també hi ha la millora del finançament dels centres. Per tant, el Síndic demana al Departament d'Educació que millori el finançament dels centres, però que posi aquesta millora al servei de la lluita contra la segregació, no pas com una condició necessària prèvia per valorar l'adopció de mesures. Altrament, el que estariem fent és incrementar la despesa pública amb el risc de no aconseguir reduir la segregació escolar.

El passat 28 d'octubre de 2021 va tenir lloc al Parlament de Catalunya la sisena reunió de la comissió de seguiment del Pacte contra la segregació escolar. Entre altres acords, en aquesta reunió es va decidir tenir una segona jornada adreçada als municipis, que tindrà lloc durant el primer semestre de l'any 2022.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

